

Nr 384

Av herrar **Sjönell** och **Eriksson** i Bäckmorå, om åtgärder för att stimulera nyetablering av mindre företag.

(Lika lydande med motion nr 337 i Första kammaren)

Det svenska näringslivet präglas i många avseenden av det starka inslaget av småföretag. Jordbruket och vissa servicenäringar domineras helt av småföretag, men också en mycket betydande del av industriproduktionen, byggnadsverksamheten och varuhandeln handhas av sådana företag. Även för framtiden får man räkna med att småföretagen på många sätt kommer att ha en nyckelroll, särskilt för näringslivets förnyelse och utveckling och för att upprätthålla en levande konkurrens.

Majoriteten av de mindre företagen är egenföretag, d. v. s. företag där ägaren ensam eller tillsammans med sin familj svarar för hela arbetsinsatsen. I ytterligare en stor grupp företag utgör ägarens arbete en väsentlig del. Särskilt under de senaste åren har dock egenföretagen minskat ganska kraftigt i antal. Man beräknar att egna företagare och deras familjer i början av 1960-talet utförde 18 procent av allt yrkesmässigt arbete i landet men att andelen sedan dess sjunkit till omkring 12 procent.

Till betydande del har denna utveckling sin förklaring i rationaliseringen och den därmed följande sysselsättningsminskningen inom jordbruket, skogsbruket och fisket. Tillgängliga uppgifter tyder emellertid på att egenföretagen också sjunkit ganska kraftigt inom industrin och handeln.

Minskningen har uppkommit genom att många egenföretag har lagts ner eller slagits ihop med andra företag utan att någon motsvarande nyetablering ägt rum. Liksom för strukturförändringarna i näringslivet i övrigt har drivkrafterna främst varit stordriftsfördelarnas växande betydelse och behovet av att anpassa sig till större marknader.

Det har i allmänhet inte heller funnits skäl att motsätta sig att företag har lagts ner eller slagits ihop. I ett dynamiskt näringsliv måste man alltid räkna med att sådana förändringar förekommer. Bl. a. en allt snabbare produktionsförnyelse och andra marknadsförändringar ger också anledning att förmoda att det kommer att finnas tendenser till fortsatta bortfall i företagsbeståndet.

Svagheten i den nuvarande utvecklingen ligger i stället i att nyetableringarna är få i jämförelse med nedläggningarna. Förhållandena i vårt land torde på den punkten skilja sig från förhållandena i många andra

ledande industriländer, bl. a. USA. Enligt vår mening är detta ett tydligt tecken på att samhällsklimatet för nyföretagande och innovationsverksamhet i vårt land för närvarande är ogynnsamt.

På längre sikt kan detta förhållande leda till allvarliga konsekvenser genom att näringslivets anpassning till nya förhållanden fördröjs och nya idéer inte alltid tas till vara. Det förtjänar att nämna i detta sammanhang att många av de företag som nu tillhör de största i landet ursprungligen arbetade i mycket liten skala — ofta som egenföretag.

Det är därför ett allmänt intresse att samhället stimulerar nyetablering och därmed förnyelse och utveckling inom näringslivet. En primär uppgift måste vara att genom en statlig utredning analysera konsekvenserna av egenföretagandets tillbakagång och kartlägga utvecklingstendenserna. Det faktaunderlag som för närvarande finns är klart otillräckligt för att i detalj bedöma förhållandena. En utredning av detta slag skulle därför skapa ett säkrare underlag för samhällets fortsatta insatser.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer vi, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning med syfte att dels kartlägga utvecklingen inom den företagsgrupp där ägaren själv svarar för större delen av arbetsinsatsen, dels analysera konsekvenserna av det sjunkande antalet sådana företag.

Stockholm den 27 januari 1969

Bengt Sjönell (cp)

John Eriksson (cp)

i Bäckmora